

Länsstyrelsen
Värmland

YTTRANDE

1(4)

Datum:
2019-06-24

Beteckning
851-3490-2019

Er beteckning:
M2019/00661/S

m.remissvar@regeringskansliet.se

Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet SOU 2019:13 (M2019/00661/S)

Länsstyrelsen Värmland (fortsättningsvis Länsstyrelsen) avger härmed yttrande om utredningen *Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet (SOU 2019:13)*.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att Agenda 2030-delegationens slutbetänkande lämnar en väl genomarbetad analys och många viktiga förslag i arbetet med att genomföra Agenda 2030 och verka för de globala målen för hållbar utveckling i Sverige.

Länsstyrelsen ser positivt på de förslag som delegationen lämnar beträffande Länsstyrelsernas samordnade uppdrag regionalt för genomförandet av Agenda 2030. Länsstyrelsen ställer sig dock frågande till att denna samordning förväntas ske inom myndighetens redan befintliga uppdrag. Länsstyrelsen anser det problematiskt att ytterligare stora samordningsuppdrag tillförs Länsstyrelsens redan mycket omfattande ansvarsområde – utan särskild finansiering. Agenda 2030 innebär ett omfattande utvecklingsarbete, samordning och samverkan i länet och för att få de effekter som krävs för att nå de globala målen hade särskild finansiering behövts, framförallt i ett inledande skede.

Många av de målkonflikter som finns mellan de 17 globala målen är starkt sammankopplade med resursbrist. Detta gäller såväl målen inom den sociala dimensionen men också vad gäller till exempel klimat och biologisk mångfald. Länsstyrelsen hade önskat att delegationen i större utsträckning hade problematiserat dessa förhållanden då de är avgörande för måluppfyllelsen av agendan.

Länsstyrelsen ser fortsatta behov av att rollerna mellan Länsstyrelserna och Regionerna förtydligas för en god och ändamålsenlig samverkan regionalt.

Kapitel 3 Agenda 2030 och hållbar utveckling

Länsstyrelserna ställer sig bakom förslaget att Agenda 2030 får utgöra definitionen av hållbar utveckling. Länsstyrelsen vill särskilt understryka och välkomna delegationens tydliggörande att Agenda 2030 inte är ett

tvärgående perspektiv utan en sammanhållen målstruktur som bl.a. förenar ett stort antal redan etablerade perspektiv. Delegationen lyfter med fördel hur dessa övergripande principer (t.ex. mänskliga rättigheter, jämställdhet), specifika gruppers villkor eller rättigheter (t.ex. nationella minoriteter, personer med funktionsnedsättning), eller enskilda frågor (t.ex. alkohol och tobak, livsmedel) relaterar till Agenda 2030 och kommer samman i det övergripande målet om en hållbar utveckling.

Kapitel 4 Sveriges åtagande kräver handling

Delegationens förslag om att skapa förutsättningar för ett genomförande av Agenda 2030 inom staten bedömer länsstyrelsen som viktiga. Det är angeläget att målen i Agenda 2030 beaktas i all löpande verksamhet som sker, men samtidigt att det tvärssektoriella arbetet inom staten utvecklas. Det är då centralt att de tre hållbarhetsperspektiven miljö, sociala och ekonomiska blir bättre sammankopplade, integrerade i verksamhetens samtliga delar och därigenom främjar nya möjligheter att utveckla länsstyrelsernas arbete och samverkan med andra aktörer. Inom länsstyrelserna sker nu mycket arbete med integrering av Agenda 2030 i den egna verksamheten.

Kapitel 5 Riksdagen beslut om mål och ramar

I genomförandet är det viktigt med bred politisk förankring och en långsiktighet. Länsstyrelsen tillstyrker därför förslaget om en parlamentarisk Agenda 2030-kommitté och den analys som delegationen gör för att motivera en sådan. Länsstyrelsen vill peka på att en bred politisk förankring och långsiktighet via en parlamentarisk kommitté inte får innebära att arbetet med Agenda 2030 blir trögrörigt. Därför är det viktigt att det blir tydligt vilket uppdrag som den parlamentariska kommittén har respektive vad som är regeringens uppdrag. Framförallt gäller det att regeringens nationella styrning av arbetet och uppdragen via myndigheterna blir tydlig.

Länsstyrelsen välkomnar även förslaget om ett riksdagsbundet mål för genomförandet av Agenda 2030, samt motivet att detta bidrar till långsiktighet i det nationella arbete och uppföljningen av regeringens arbete.

Kapitel 9 Stärkta förutsättningar för lokal och regional nivå

Länsstyrelsens roll och regional samverkan i arbetet med Agenda 2030

Länsstyrelsen bedömer förslagen som berör den regionala och lokala nivån som väl avvägda och viktiga för genomförandet. Länsstyrelsen välkomnar de förslag som är riktade till länsstyrelserna.

Förslaget om ett samverkans- och informationsuppdrag om Agenda 2030 till länsstyrelserna är ett uppdrag som länsstyrelserna hade i regleringsbrevet 2018 och som länsstyrelserna påbörjat ett arbete med att implementera. Förslaget att länsstyrelserna ska få tillbaka detta uppdrag välkomnas av länsstyrelsen.

Att ge länsstyrelserna ett regionalt samverkansuppdrag bedömer länsstyrelsen som lämpligt eftersom de uppdrag länsstyrelserna har omfattar i stort sett samtliga politikområden och Agenda 2030-mål. Därtill har länsstyrelserna stor erfarenhet av att göra avvägningar mellan olika mål, inbegripet att hantera målkonflikter och stimulera synergier, samt även stor erfarenhet av samverka med kommuner, näringsliv och organisationer samt att bygga partnerskap. Att länsstyrelsen som statens representant har en roll att verka för dessa mål regionalt och lokalt bedömer också länsstyrelsen som lämpligt och rimligt.

Delegationens bedömning om kommunernas och landstingens roll samt vikten av dialog och god samverka mellan kommuner, landsting och länsstyrelser är att Länsstyrelsen har en nyckelroll. Länsstyrelsen ser positivt på delegationens bedömning, men önskar ett tydliggörande kring roller och ansvar för Agenda 2030 på den regionala nivån. Ett samstämt agerande på nationell, regional och lokal nivå är väsentligt för ett effektivt genomförande. Länsstyrelsens bedömning är att detta skulle underlätta en nationell samstämmighet för det regionala och lokala Agenda 2030-arbetet, samt bidra till att just 'den gemensamma kraften användas för att genomföra agendan'¹.

Delegationen hänvisar även till att det råder oklarheter hos vissa kommuner och landsting om hur nationella mål och lagstiftning relaterar till Agenda 2030². Som exempel lyfts miljömålen, folkhälsomålet, samt plan- och bygglagen (2010:900). Detta skapar osäkerhet om hur olika frågor ska kopplas samman på lokal och regional nivå. Här ser Länsstyrelsen en viktig roll i att tydliggöra dessa oklarheter, men också att verka för förbättrade förutsättningar för kommuner och Landsting att verka för de nationella målen som ett bidrag till genomförandet av Agenda 2030.

Kapitel 10 Forum för dialog

Förslaget om regionala Agenda 2030-forum

Länsstyrelsen välkomnar även delegationens förslag om att länsstyrelserna får i uppdrag att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå. Dessa forum bör dock enligt

¹ SOU 2019:13, s. 125

² Ibid, s. 119

länsstyrelsens mening bli något mer än en enstaka konferens, utan snarare fungera som mer permanenta och återkommande forum för en regional övergripande samverkan kring Agenda 2030. Länsstyrelsen bör ha frihet att forma dessa forum efter vad som är ändamålsenligt i respektive län och det är viktigt att länsstyrelsen samråder med landstinget om utformningen.

Länsstyrelsen och den regionala nivån bör enligt länsstyrelsen också ha en delaktighet i det nationella forumet för Agenda 2030 och i rapporteringen av genomförandet. Länsstyrelsen bedöms kunna få en roll för lokal och regional uppföljning och utvärdering av Agenda 2030. Vad beträffar genomförandet av regionala forum saknar Länsstyrelsen en uttalad idé från delegationen om finansieringen av dessa. I ett inledande skede av utvecklingsarbete – krävs resurser – vilket Länsstyrelsen menar att delegationen till viss del bortsett från, inte minst beträffande förslaget om regionala forum.

Kapitel 15 Att kommunicera Agenda 2030

Länsstyrelsens samtycker med delegationens bedömning om att regeringen och de statliga myndigheterna bör kommunicera och tillgängliggöra hur den egna verksamheten bidrar till genomförandet av Agenda 2030. Det finns även behov för kommunikation om Agenda 2030, samt vad en omställning till en hållbar utveckling omfattar och innebär. Kommunikation på den regionala och lokala nivån är av betydande relevans för att öka kännedomen om hållbar utveckling samt bidra till ökad samverkan. Länsstyrelsen menar att de lokala och regionala perspektiven på Agenda 2030 och de globala målens uppfyllande är viktiga för att skapa drivkraft bland länens för samhällsaktörer och individer för genomförandet av agendan.

Länsstyrelsen delar delegationens bedömning om ett behov av ett sammanhållet digitalt tillgängliggörande av uppföljningen av genomförandet. Länsstyrelsen vill understryka att data och statistik, åtkomlig för aktörer som underlag för såväl beslutsfattande som ansvarsutkrävande, även är av vikt för informerade beslut, prioriteringar och ansvarsutkrävande på den regionala och lokala nivån. Här kan de nyckelindikatorer som utvecklats under ledning av Rådet för främjandet av kommunala analyser (RKA) vara av betydelse.

I detta ärende har t.f. Landshövding Johan Blom beslutat. Enhetschef Marcus Wihk har varit föredragande. I handläggningen har också enhetscheferna Linda Blomqvist Lindström och Karin Enfjäll samt t.f. länsråd Bengt Falemo deltagit.